

עקשנות דקדושה

מסופר על הרבי ר' זוסיא זי"ע ועכ"י, שבימי ילדותו היה עקשן נורא, ובעת שהיה רב עם אמו שתניח לו לעשות דבר מה או שתקנה לו מה שלבו חפץ, היה מתעקש עד כדי כך שהיה צם ולא אוכל כמה ימים, עד שנתמלאה משאלתו. באחד הימים שמע מהחסידים שמשוחחים ביניהם אשר כל מידה רעה הטבועה באדם – מראה לו את שרשו בקדושה אלא שנאחו בה הרע והטומאה, ודייקא עם מידה רעה זו הוא יכול להמליך את בוראו ולהתקרב אליו באופן נפלא. מיד בשמעו זאת, החל להתבונן ולעשות חשבון נפשו: הרי בי טבועה מידת העקשנות, ואני עקשן ונצחן גדול, מה לי להשתמש עמה להרע לאמי ולצער את אחרים, מה טוב שאבוא בזה אל המלך מלכו של עולם ב"ה, לנצח את יצרי ולהדבק בהשי"ת בחד קמירא. ומה תואם זה עם מה ששמעתי מאנ"ש בשם רבינו ז"ל, שהרבי ר' זוסיא היה מהלך עם התלהבות הלב של התחלת התקרבותו (כידוע הפתגם "אין חוזק כתחילת החסידות") במשך כ"א שנים רצופות!. ועיין בחיי מוהר"ן (אות תקי"ח) מה שאמר רבינו עליו, שבענין זה היה חידוש גדול וכו', עיי"ש. וזה מוכיח על גודל עוצם עקשנותו בקדושה, ששום דבר לא הסיטו כמלוא נימה, ושום מעבר לא פגע בו ולא השפיע עליו אפילו כזיו כל שהוא בהתלהבותו הרבה שנמשכה זמן רב כל כך ללא הפסק כל דהו. וראה בכתבי מהר"ח מסלונים, שפני הרבי ר' זוסיא היו בוערות גם בעת שינתו...

רשע בינוני וצדיק – מאותה נקודה

וזהו כלל שכל נפש מישראל קודם שיש לה התגלות בתורה ובעבודה אזי מנסין ומצרפין את הנפש בגלות של עין לשון – היינו בתאוותיהן... כי הקליפה קדמה לפרי, ומי שרוצה לאכול הפרי צריך לשבר מקודם הקליפה... (ליקוטי מוהר"ן סימן ל"ו).

אותו גרעין, אותה נקודה טובה הטמונה כאמור בנפש האדם, יש

בה כח אדיר, שבאמצעותה יתעלה האדם למעלות רמות ונשגבות. אבל אם לא ינצלה לטוב ח"ו, אזי לא בלבד שלא תאיר לו נקודתו הטובה – עוד עלול להיות שאדרכה אותו כח נפלא הטמון בקרבו יתהפך מן הקצה אל הקצה ויהפוך לו לרועץ ח"ו אם לא יעבוד כראוי. כלומר שישתמש ח"ו עם אותו כח לצד הרע ח"ו. כי זה מדרך הבעל דבר לצוד את האדם ולהכשילו דוקא באותם הנקודות השייכים לו, ובמקום להעלותם לו יתברך – להקריבם למולך ח"ו יח"ל.

אתר החכמה 1234567

כי כמו שהאדם צריך לעמול בכדי להגיע לגילוי המושלם ולהארה של הנקודה המיוחדת לו, כן זקוק הוא לזהירות יתירה לא להכשל באותה תכונה ומידה מצד הרע, כי דוקא שם עומד היצר להכשילו ברע מיוחד שהוא היפך מן הטוב הזה ממש, באופן שמידה נעלה זו תיהפך לרע ח"ו מן הקצה אל הקצה.

וכמו שאיתא בגמ' (שבת קנ"ו ע"א): האי מאן דבמאדים – מי שנולד במזל מאדים, היינו שטמון בקרבו גבורות, כלומר שמצד תכונתו הטבעית יש בו מידת הרציחה – אזי הוא או ליסטים ההורג נפשות, או שוחט, או מוהל. מבאר בזה הגר"א מוילנא (בביאורו משלי כ"ב ו' וכן הוא במהרש"א) שבגמ' כאן מוכח באורח פלא דבעצם תכונתו יש בו את שלשת הדברים האמורים, והם שלשת הקצוות: רשע, בינוני וצדיק. כי אם ח"ו תתגבר בקרבו אותה מידה מצד הרע, הרי הוא יהיה רוצח, ואם יתנהג באותה מידה כבינוני, אזי הוא יהיה שוחט, שזה ענין בינוניות, שלשחוט אינה מצוה חיובית אלא אם הוא שוחט הוא מקיים מצוה. ואם יזכה האדם להתגבר על עצמו ולהתנהג כראוי כרצון הבורא ית' – הרי הוא מהפך את תכונתו שהיא ממידת הגבורה מן הקצה אל הקצה לטובה, ואזי הוא הופך למוהל – היינו שמנצל את טבע הרציחה והגבורות שלו להתגבר ולנצל את יצרו, שזה בחינת כריתת הערלה, ענין שמירת הברית, שמשתמש עם כח הגבורות והדמים לקדושה ממש.

במקומות חולשה והתגברות היצר - שם טמונה ההצלחה

ועל דרך זה בכל המידות והתאוות, שדוקא במקומות שהאדם מרגיש בהם התגברות היצר מיוחדת, שם דייקא טמון כח הצלחתו הגדולה ביותר להפוך מרשע לצדיק ממש אם יעמוד במלחמה להכניע את יצרו. ואם לא יתגבר עלול הוא ח"ו להפסיד הכל, כמו שהעתקנו לעיל מלשון רבינו ז"ל, שלפני התגלות פנים של תורה נמצאת תמיד קליפה הקודמת לפרי שצריך לשברה. וענין קליפת הפרי היא, שבתוכנה היא דומה לפרי, אלא שהיא הפיכה ממש בטומאה. ולדוגמא, מידת הגאווה בטומאה, ולעומתה בקדושה - השגה והרגשת נועם בגדלות הבורא ית'. אהבה זרה בטומאה, ובקדושה - אהבה וכלות הנפש להשי"ת. ¹²³⁴⁵⁶⁷אכזריות בטומאה, ובקדושה - להתאכזר על יצרו וכיוצא באלו.

מאת אשר ידבנו לבו - מהשתוקקות הלב - תקחו את תרומתי...

ובספר באר משה (בראשית ח"א ד' ד') כתב: דע מה למעלה ממך, והיינו כביאורו של התולדות יעקב יוסף, שאם האדם מסתפק כיצד ואיך עליו לעבוד את השי"ת - שומה עליו להתבונן במאוויי לבו הגשמיים וכו', להשתמש במידות הרעות שבו לעבוד את השי"ת וכו'. ובזה אפשר לפרש את הכתוב (שמות כ"ה ב') מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי - ממה שהלב משתוקק וכו' בעניני עולם הזה, מזה תקחו את תרומתי - תראה להתרומם בעבודת השי"ת על ידי כך, ע"כ.

כוחו של גרעין הנטמן "באדמה" דוקא

ולכן אל יבהל האדם בראותו שיש עליו התגברות מיוחדת על תאוה ומידה מסויימת, כי אדרבה, הוא צריך לדעת ולחרוט בלבו כי אז עת ההתגברות הוא זמן תיקונו המיוחד לו מיודע תעלומות, וזה אשר ה' אלקיך שואל "מעמך" ממש. וכן כל המשברים שסובל האדם וכל המעברים שעוברים עליו בענינים שונים באתגליא ובאיתכסיא, כאשר

יודע כל אחד בנפשו – אינם במקרה ח"ו, כי אם בהשגחה מדוייקת לפי שורש גר"ן שלו, לטהרו ולזככו, ולהביאו לתכליתו הנצחי המיוחד לו, שתתגלה ותאיר סגולתו שהיא יחידה ומיוחדת בכל העולמות. והוא על דרך גרעין הזרע הנטמן באדמה, שבתחילה הוא נרקב ונתבלה על ידי האדמה, ומשתפשף מכל צדדיו, ואז דייקא מתגלית נקודתו הפנימית, ומתחיל לינק את הכוחות הטמונים באדמה ובמימי ההשקיה, ורק לאחר מכן מתחיל לגדול ולצמוח בסייעתא דשמיא, ומתגלים ברוב פארום והדרם כל הסגולות הנפלאים המיוחדים לכל זרע וזרע. וכן הוא באדם, שרק על ידי השפשוף והמירוק מתגלה וזהר ענינו המיוחד, ואז טוב לו לנצח.

וכל זה מרומז במעשה הנוראה בסיפורי מעשיות (מעשה ה') מהבן מלך שצדיק התנבא עליו שיהיה מאבנים טובות ומרגליות, ולא התגלתה סגולה נפלאה זו אלא דוקא בעת הצרעת, דכשנסתלקה הצרעת החלו להאיר בו האבנים טובות ומרגליות, כמובא שם, והוא פלאי.

משיח הפרטי

יש לומר, שהנקודה הקדושה של כל אחד אם מתקנה ומאירה כראוי, זאת היא הבחינה של גילוי המשיח הפרטי שבו, כמובא, וכלשון חז"ל: כל אדם שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו. כי נקודה זו מאירה לו את כל יהדותו, ויוצא מגלותו הפרטית – גלות היצר, וזוכה לגאולת נפשו, ועל דא אחי להאי עלמא.

ולעובדא למעשה: אם השי"ת מוכה להאדם, ומאיר לו לדעת הענין המיוחד לו אם ב"סוד מרע" או ב"עשה טוב", אזי צריך לפעול בזה באיתערותא דלתתא, מבלי להתפעל מכל העובר עליו, אלא אדרבה להבין שמכאן תצמח ישועתו, ולאחר מכן לצפות לאיתערותא דלעילא, להתפלל הרבה ולבקש מהשי"ת שתאיר לו בשלמותה נקודתו הטובה המיוחדת לו שאין כמותה בכל העולמות, ויזכה אז לקרבת אלקים מיוחדת אשר היא טוב לו לנצח.

אה"ח 1234567

ביצד להתייחס לנקודת חבירו

...כי יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחינת נקודה מה שאין בחבירו כמעשה דאביי ואבא אומנא... ובחינה הזאת שיש בו יותר מחכירו הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חבירו וחכירו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו כמו שכתוב ומקבלין דין מן דין (שם סי' ל"ד).

עוד יוסיף דעת אל נכון מדברי רבינו הללו – ההיפך ממחשבות ההסתה והרחה של הבעל דבר, המפתה את האדם בשניים: או להתאמץ לעשות כמעשה חבירו – לרצות להרום ולהגיע למדריגת זולתו גם בדברים שאינו לפי כוחו ויכלתו ולא לפי כשרונותיו והשגותיו. או מאידך גיסא הוא מעלה על דעתו מחשבות של זלזול על חבירו ועל הנהגותיו שאינם כלום, ומבטלו כעפרא דארעא. ושניהם גם יחד אינם טובים, ונובעים מתוך גאווה וצרות עין, שהם הדברים המסנוורים את העינים מלראות מעמד עצמו, ולשאוף ולהרום לדרגה שאינה שלו. ורבינו הק' בתבונתו העמוקה השכיל להנהיגנו בדרך הישרה ולתפוס את החבל בשני קצוותיו: מצד אחד לדעת כי "לא מצית למיעבד כעובדא דאבא אומנא" – כלומר, שחלילה לא ישאף האדם להגיע להשגות שאינם תואמים את מידותיו, כי השאיפה הזאת רק תפילנו ממדריגתו הוא. ומצד שני – לקבל התעוררות מחבירו ומנקודת המיוחדת לו שיש לו יותר ממנו, בבחינת "ומקבלין דין מן דין", אבל לא שירצה לרכוש לעצמו נקודת חבירו.

התרחקות מקנאה ושאיפות שוא

ובודאי שכל האמור עד כאן בנוגע להתייחסות למעלות הזולת הוא שהאדם צריך לשקול בפלם מחשבתו היטב ולראות אם אמנם השאיפות להדמות לחבירו או ביטולו בלבו, אינם כי אם כתוצאה מקנאה וצרות עין, אשר בדרך כלל הם מתלווים לאותם מידות ותכונות שהאדם רואה אצל חבירו.

ועל כגון דא מוסכת כונת רבינו, שהאדם יתחזק ויפעל אך ורק בנקודה המיוחדת השייכת לו מה שאין בחבירו, כי לנקודת חבירו הוא לא יגיע לעולם, וחלילה לא ליפול לקנאה וצרות עין.

טוב עין הוא יבורך

אבל לעומת זאת בעניני הלכה ובמידות טובות והנהגות ישרות השייכים לכולנו בשוה – בהם ודאי צריכים לקבל התעוררות כללית אחד מהשני, וליישר אורחותיו כל אחד מחבירו על ידי שמדברים דיבורי יראה והתעוררות אחד עם חבירו, וכמו שהרבה רבינו לדבר אודות המעלה הגדולה הטמונה בשיחות חברים ביראת שמים, ומכל שכן על ידי שרואה דבר טוב בחבירו, כי אינה דומה שמיעה לראיה, ומעצם ההתכוננות וההסתכלות בעין טובה (לאחר ששקל היטב כי לא מעורב כאן צרות עין וקנאה פסולה) על המידה הטובה הזאת שרואה בחבירו – היא בעצמה מעלה גדולה יש בה.

אולם על אותה נקודה המיוחדת לחבירו, שהיא רק של חבירו מצד שרשו כמו שהארכנו לעיל, שעליה נאמר לא תשיג גבול ריעך (כמובא בליקו"ה) היינו שאליה לא יגיע לעולם, צריך לשמוח ולהיות עינו טובה על חבירו שזוכה לעשות נחת רוח מיוחד לאבינו שבשמים בדבר המיוחד שחונן בו, כדרך שאדם שמח שחבירו היטיב עם אביו בדבר שהוא עצמו לא היה יכול לעשותו. ואז אם מתנהג כן – זוכה להתעורר בהנקודה הטובה ועבודתו המיוחדת לו מהנקודה שיש בחבירו. כי אמנם לא יוכל בשלימות להגיע לנקודת חבירו – אבל הרי בכל זאת ישנם חלקי הארות שהוא יכול לקבל מנקודת חבירו שבהם יש לו שייכות, שאת זה יכול חבירו להאיר בו במקצת ולהיטיב עמו.

ולכל זה זוכין על ידי ענוה וטוב עין. כי דייקא אז יתנוצץ לו לדעת לכלכל דרכיו במשפט, ללכת בדרכי ישרים ולשמור אורחות צדיקים, בדרך שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם.

מי יודע רזי עולם...

בירושלמי (סנהדרין סוף פרק ד'): אמר רבי יצחק, אפילו תינתא או חיטתא לא דמיא לחברתה [אפילו תאנה או חיטה לא דומה אחת לחברתה]. ובשיחות שבסוף ספר סיפורי מעשיות ד"ה גדולים מעשי ה': ואפילו העלין של האילן אין אחד דומה לחבירו.

אה"ח 1234567

מנוח החכמה

ידוע שאנשי המדע הפרידו פעם ובדקו אלפי אלפים של פתיתי שלג, והבחינו שאין חתיכת שלג דומה לחברתה, וכל אחת יש לה ציור נפלא בפני עצמה, דהיינו שכל מליוני מליונים פתיתי שלג הנופלים על הארץ – כל אחת היא יצירה בפני עצמה [וגם זה נכלל בגדר מה שכתב רבינו בשיחות הר"ן (אות נ"ד) "השי"ת אינו עושה שני פעמים דבר אחד"].

ואם בפתיתי שלג הדברים אמורים, שבן רגע הם נמסים והיו כלא היו – הקדוש ברוך הוא יוצר לכל אחת מהן יצירה מיוחדת בפני עצמה, והכל נסקרין לפניו בסקירה אחת, והקב"ה אמר לאיוב (איוב ל"ח) הבאת אל אוצרות שלג ואוצרות ברד תראה וגו' מי פלג לשטף תעלה וגו'. ודרשו חז"ל על פסוק זה (כ"ב ט"ז ע"א) הרכה טיפין בראתי בעבים, וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפוס בפני עצמה וכו'. בין טיפה לטיפה לא נתחלף לי וכו' – על אחת כמה בשינויים בבני האדם אשר רואים בגלוי מה שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט ה"א): "כשם שאין פרצופיהן דומין זה לזה, כך אין דעתם דומה זה לזה" שכל אחד ואחד הוא עולם בפני עצמו ללא דמיון כלל אחד לשני. ומכל שכן אלו שעוסקים בתורת הגלגולים אשר משם מאירים קצת שבילי הבריאה, הללו רואים ויודעים מה רבו השינויים והמעברים שעוברים על כל אחד ואחד הן מצד עצם מציאותו השונה אחד מהשני לגמרי משורש נשמחו, והן מצד מה שעבר עליו בגלגוליו הקודמים, ומצד מעשיו, שכל אחד מונהג בצורה המיוחדת והפרטית השייכת אך ורק אליו בלבד, ודוקא מתוך אופן כזה המיוחד לו הוא צריך להתאחו עם השי"ת

ובתורתו, ולהתעטר במידות טובות, ולהמליכו ולייחדו, ועל ידי זה עולה נחת רוח למעלה בגוון מיוחד כזה שלא היה לעולמים.

קנאה מניין?...

ולפי האמור אין שום מקום לקנאת איש מרעהו, גם בראותו שהצלחת חבירו עולה עליו פי כמה, או נדמה לו כן. כי כל אחד מודרך ומונהג מלמעלה מראשית יצירתו, לפרטיו ולפרטי פרטיו, וכל תהלוכות האדם וכל מעבריו אפילו הקטנים ביותר הם או פרעון על העבר או חשבון מסויים על לעתיד. ואין אדם נוקף אצבעו למטה בלי חשבון עמוק וברור ואמתי השייך אליו באופן פרטי ע"פ מעשיו וכפי יצירתו.

וראיתי פעם מהרב החיד"א זיע"א באחת מדרשותיו על הפסוק ויהי מקץ שנתיים ימים "ופרעה" חולם – מבאר ש"פרעה" מרמוז על האדם, היינו שהאדם הוא תמיד במצב של "פרעה" – פרעון, או על העתיד או על העבר. כגון כשהוא מצליח ונהנה מענין מסויים, הרי זה פרעון ושילום שכר מהשי"ת על דבר טוב שעשה או על צער שהיה לו בגלגול זה או בגלגולים קודמים. ^{ואוצר החכמה} ויש שעושה דבר רע ונהנה, ועומד להפרע. כי השי"ת מאריך אף, אך לבסוף גבי דיליה אם לא ישוב. ולפעמים מרגיש האדם צער רב, ומכ"ש אם הוא מצטער על דבר מצוה, ולבסוף ישולם לו שכר טוב, כי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל כריה, ועוד ענינים רבים, רמים ונשגבים המופלאים מדעתנו, שאין אתנו יודע עד מה, אכל לפני כוראנו היודע תעלומות ברורים ומוצדקים הם עד למאד. ולכן אין שום מקום לקנאה, כי כל העובר על האדם וכן גם כשרונותיו המיוחדים והמסויימים לו, אינם כי אם ענינים הקשורים אליו משורש נשמתו וגם מגלגולים קודמים.

כשרונות מהגלגול הקודם

מובא בספר הגלגולים (הקדמה ל"ח ד' נ"ט ע"א) שרבי יוסף ויטאל סופר התפילין, אביו של רח"ו זי"ע, היה מנשמת התנא רבי מאיר

בעל הגם. ומכיון שרבי מאיר היה סופר גדול בדורו כנודע במשנה, לכן היה רבי יוסף הנ"ל סופר גדול ובקי ואומן שלא קם כמוהו, עד שהאר"י הק' היה אומר שחצי העולם היה ניזון בזכותו באמצעות התפילין הכשרים שהיה עושה. ועיי"ש שרבי שמואל ויטאל בנו של רח"ו היה מנשמת זקנו. לכן היה לו ג"כ חוש הכתיבה, ע"ש. ויש על זה עוד דוגמאות רבות, ואכמ"ל.

הצלחה באומנות אבותיו

ובזה יובן גם פנימיות הדברים מה שאמרו בגמרא (ערכין ט"ז ע"א) שאל ישנה אדם מאומנות אבותיו, אשר לכאורה יוקשה שלפעמים רואים שהאב הוא בעל כשרון מיוחד בענין מסויים ורואה הצלחה באומנתו בעוד הבן אין בו שום דבר מאותו כשרון, והצלחתו הוא בעסק אחר לגמרי. וי"ל ע"פ דברי הזהר הק' (יתרו צ"א ע"ב ובשער הגלגולים הקדמה ד' והק' ה') על הפסוק "פוקד עוון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים", שזה קאי על הגלגולים – שהראשון קרוי "אב" והשני בן וכו'. וכמו כן לענין הצלחה באומנות אבותיו, הכונה, ע"פ סוד, של גלגולו הקודם, היינו שבאותה אומנות שעסק בה בגלגולים קודמים בזה יש לו הצלחה מיוחדת (ואמנם אלו העוסקים בתורת הגלגול מתיישבים להם הרבה מדברי חז"ל אשר לכאורה נראים תמוהים, וכן מוכנים הרבה מסדרי הבריאה אשר ללא חכמת הגלגול אין להם הסבר כלל, ועיין בהקדמת הגאון המחבר על ספר סדר הדורות בד"ה גם זאת, משו"ת רלב"ח, אמונת הגלגול היא אמונה אמתית ועיקר מעיקרי התורה לתרץ קושית וכו').

סיפור נורא מר' יהודה ארי' ממודינא

וכמו שמוכא הסיפור בספר "שם הגדולים" להחיד"א (ערך יו"ד) על מהר"ר יהודה ארי' ממודינא, אחד מרבני וויניציא, מדקדק ומשורר ודרשן וכו' (בעל פירוש "הבונה" על עין יעקב). וזה לשונו שם:

"כתב הרב הנזכר (ר' יהודה) שהוא בתחילה לא היה מאמין בגלגול (כי עדיין לא הגיעה לחבל הארץ ההיא תורתו הקדושה של האר"י החי) ויקר מקרה ששכנתו ילדה בן, וכמעט בתוך חודש ללידתו חלה הילד בחלאים קשים שונים. ולבסוף ששה חדשים ללידתו הגיע קיצו, והיה גוסס, ושכנתו קראה להרב הנזכר שיאמר פסוקים ודברי תורה בצאת נפשו כמנהג המורים באיטליא. והוא הלך וראה את הילד מצטמק ורע, הוא גוסס, וקרא איזה מזמורים, והילד פתח עיניו ואמר: שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ויצאה נשמתו באחד, והוא פלא. ומהיום ההוא והלאה האמין בגלגול, כי עין בעין ראה ילד בן ששה חדשים חולה תדיר, מצטמק ורע, והוא אומר כגדול בביטוי שפתיים פסוק שמע כולו בקול רם. ע"כ דבריו שראיתי בכת"י בספר הנזכר". עכ"ל.

והנה עד אותה שעה בודאי היה קשה לו לר' יהודה מאד מדוע תינוק זה מתייסר כל כך, וללא חכמת הגלגול אין לזה שום פתרון. לכן מן השמים הצילוהו מן טעותו, וסבבו שיהיה נוכח בעת יציאת נשמתו שזעק שמע ישראל ואז נתגלה לעין כל כי הדברים אינם פשוטים כלל וכלל, אלא ענינים נעלמים ונסתרים של דורות קדומים טמונים כאן.

1234567 ת"ח

זכרון מגלגולים קודמים

וכמו כן רואים לפעמים שאדם הלומד שפה זרה או מקצוע מסויים, ויש לו בו הצלחה רבה ותפיסה מהירה, ולפעמים הוא קולט ומבין את הנלמד יותר ממורו, ואילו חבירו רואה הצלחה דוקא בשפה אחרת ובמקצוע אחר לגמרי. עלינו לדעת שאף זה קשור לגלגולים קודמים. כי יתכן שכבר דיבר בשפה זו או עסק במקצוע זה בעבר, וכעת רק מזכירים אותו דבר שכבר ידע אי פעם. ולהבדיל גם בחכמת התורה הקדושה הוא כך, שיש ואחד מקבל על עצמו ללמוד את הש"ס, וזה הולך לו כנקל, ודברי תורה מתוקים בפיו, ואילו לחבירו הדומה לו לכאורה בכשרונותיו ובחשקת לימודו, מגיע לו הדבר בקושי ובעצלתיים, ואף זה מסוד הגלגול הוא, שחבירו כבר עמל והתייגע בגלגול קודם על